

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisorî nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamente și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Țăria noastră

Dați credinței cinstea și locul ce i se cuvine în lume și omeneia își va da lupta biruință, și va fi cea mai bună lume din câte poate face omul. Așa glasuește un mare gânditor al neamurilor, iar apostolul ginților, Pavel, povățuiește pe evrei zicând: Fără credință nu este cu putință a plăcea lui Dumnezeu. Ea este adevărea celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor nevăzute.

Lipsa credinții religioase s'a arătat în toate vremile ca pricină de primejdii și isvor al tuturor relelor și năpăstuirilor. Necredința sapă sufletul omului și al neamurilor și dărâmă împărății. Ea merge tot drumul până în mână cu proasta neștiință, care nu-i deloc o tovarășă plăcută. Aici săptămână certă și nenorociri, dincolo desfrâș și boale, pretutindeni dureri și păcate, și nicăieri nu îmbie ca lănan și odihnă.

Credința e rădăcina fericii omenii. Omul are trebuința de credință religioasă, pentru liniștea lui sufletească, pentru întărirea lui morală, pentru mulțumirea și pentru fericirea lui vremelnică și veșnică. Credința e isvor de viață vie, isvor de sănătate, isvor de belșug, și cel mai de frunte chieș pentru asigurarea viitorului. Din adâncul inimii omului se înalță puterea aceea dăruită de Dumnezeu, sfântă și cerească hrană a sufletului, suflată în el de Atotputernicul. Ea urezește lumina cunoștinței, crește puterea de muncă, îndăpște carajul de a trudi și a suferi, a lupta și a birui lumea.

În sinul neamului românesc, ideile religioase — credința — au format-o de la început în trecut temelia creșterii și întării naționale. De aceea a putut înfrunta toate năpăstuirile: ce a dat asupra lui, a putut să-și susțină viața în toate nevolile vremilor ce l-au năpădit. Cu temeiul credinței a surpat toate zagăzurile de oprimă și a eșit biruitor în vârtejul luptelor pentru viață și în pornirea vrajmășă a spșilor de a-i fură sufletul. Credința l-a luminat mintea de a înțelege dreptatea lui Dumnezeu, de a înțelege că binele și cinstea trebuie să biruiască. Și tot credința a îndrumat pe strămoșii noștri în strângă pașoa și să lăbească cu nădejde în valtoarele luptelor păgâne, apărând crucea și cinstea neamului. Credința cu puterea ei de vraja a înfrunț pe toți hii neamului dând pe câmpul libertății cea mai strălucită înfașare individualității lui etnice.

Astăzi când zările se limpezesc, când simțim mai deslușit și mai hotărât adevărul grăit de Pavel: credința e adevărea celor nădăjduite, când pe povârnișul, pe care tovară omenii a pâlât și veștejit de sufările de foc ale vremii de prăpăd, vedem că se deschide și pentru noi un drum ce duce la culme, porunca Tatălui ne îndeamnă mai mult ca ori când, să ne lăpădam de măruntele porniri individuale, să desfrîntăm lăptăurile diavolești: urile și cerele și

lubiind unii pe alții într'un gând să mărturisim: credința în Dumnezeu răsplătită drept și în duhal veșnic al neamului.

Și atunci vom fi tari, nebiruți!

Manifestul împărătesc

cătră popoarele Austriei

Suveranul Austriei recunoaște prin un manifest alcătuirea statelor nouă în Austria.

Manifestul cuprinde următoarele:

«Cătră credincioasele mele popoare austriece!

«Decând am urcat tronul, năzuința mea neclătită este să aduc tuturor popoarelor Mele pacea dorită, ca ele să-și poată deslășăura, în mod bineplăcut și neîmpedecate prin abstracole și frecări, puterea lor firească și să o poată valida pentru bună stărua lor spirituală și economică.

«Frământările groznică ale războiului universal au pus piedeci până acum în calea operii de pace. Erosismul și credincioasa suportare a lipșelor pline de jerle au apărât patria, în mod glorios în timpurile acesteia grele.

«Sacrificiile mari ale războiului trebuiau să ne asigure pacea onorifică, în pragul căreia ne găsim astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu.

«Acum trebuie să procedăm fără întârziere la opera de nouă clădire a patriei, pe temeiurile sale naturale și prin unirea celei mai solide. Dorințele popoarelor austriece au să fie aduse în armonie, cu toată îngrijire, și duse la îndeplinire.

«Sânt decise să realizeze lucrarea aceasta, cu libera colaborare a popoarelor mele, în spiritul principiilor, pe care monarhii aliați le-au primit de ale lor în otetul de pace făcut.

«Austria împlinește voința popoarelor sale, ca pe teritoriul unde locuiesc, să formeze o comunitate de stat proprie, — prin aceea nu se prejudecă nici de cum unirea teritoriului polon din Austria cu statul polon independent.

«Orașul Trieste și teritoriul său, în conformitate cu dorința locuitorilor săi, primește o situație separată.

«Aceasta nouă formațiune, prin care nu se atingă nici de cum integritatea țărilor suntu coraone ungare, are să garanteze fiecărui stat național neatărnarea sa. Ea va apăra totodată și interesele comune, și se va valida pretutindeni unde comunitatea este interesul singurcitelor state.

«În deosebi au să se unească toate puterile în scopul de a rezolvă după cuviință și dreptate marile probleme, ce rezultă din reacțiunile războiului.

«Este neapărat, ca până când noua formațiune va luă ființă pe calea legală, să se păstreze neștirbită organizarea de până acum, pentru scutirea intereselor comune.

«Guvernul Meu este încredințat să pregătească fără întârziere toate lucrările pentru noua clădire a Austriei.

«Mă adresez popoarelor, pe a căror liberă dispunere are să se întemeieze noul imperiu, să participe la marea operă prin sftăuitorii naționali, cari formați dintre deputații camerei pentru fiecare națiune, au să reprezinte interesele popoarelor între sine, precum și față de guvernul Meu.

«Doresc, ca patria noastră să ia să din vijeliile războiului întârită prin concordia dintre națiunile sale, ca o federație de popoare libere.

«Binecuvântarea Atotputernicului să vie asupra lui Austriei noastre, ca marea operă de pace, care o construim, să însemneze fericirea tuturor popoarelor Mele.

Vi ena, 16 Octomvrie 1918.

Carol m. p.

Hussarek m. p.

Toate cercurile politice din Austria accentuează însemnătatea istorică a manifestului împărătesc; — păreriile asupra lui sânt, cu toate acestea, foarte deosebite.

Nemulți-austriaci nu sânt mulțumii deplin și zic, că s'au favorizat cheii și slavii de sud. La rândul lor, cheii cer să li se dea și comitatele Ungariei locuite de slovaci. Slavii de sud voiesc unirea tuturor teritoriilor din monarhie, unde locuiesc slavii de sud.

Manifestul de alfel nu arată hotărele teritoriilor celor patru state nouă, — o muncă negreșit dintre cele mai grele.

O parte dintre cheii zic, că alcătuirea statului chei-slav este o afacere internațională, și prin unirea la tratativele de pace se va hotări asupra ei.

Deputații români ai Austriei s'au constituit în consiliu național, sub prezidenția lui Ispescu Greul. Ei cer stat român neatărnător, în cadrele monarhiei, alcătuit din teritoriul Bucovinei și părțile locuite de români din Ungaria.

Deputatul Simonovici a declarat, că deputații români ai Ungariei se vor alătura la cei din Bucovina, în scopul creării unui stat federativ, care s'ar întinde dela Prut până la Dunăre, și care ar cuprinde în sine și românii din Ardeal și Banat. Românii din acest stat — a zis deputatul — vor căuta să se înleagă cu maghiarii, cari formează două popoare neslave, care au trebuință unul de altă, încunjurate fiind de slavii.

Ucrainilor le trebuie Galiția răsăriteană, Bucovina și teritoriul din Ungaria.

Aceștea ar fi dorințele și nemulțumirile ivite până acum.

În asemenea împrejurări este secret pentru toată lumea felul, în care guvernul contelui Hussarek va încerca să realizeze principiile cuprinse în manifestul dat de împăratul Carol I.

Chestia românească

Despre chestia românilor din Ungaria fostul deputat Dr. Aurel Vlad a declarat în fața unui ziarist dela «Déli Hirlap» următoarele:

«Azi, noi românii nu mai avem nimic de spus. Ce am avea de zis, o va face colegul meu Dr. Alexandru Vaida în ședința de azi a camerei ungare, citind o declarație a partidului național român. Cuprinsul acestei declarații nu vi-l pot da înainte, căci încă nu-i sigur, dacă va fi lăsat să o citească. De aceea trebuie să așteptăm.»

Nouă, ca mai slabi în această țară, nu ni-a rămas alta de făcut, decât cel mult să precizăm punctul nostru de vedere și să ne apărăm mereu contra acuzărilor ce ni se aduc. Orce cale am ales, tot mereu am fost invinuiți că sântem trădători de patrie și agitatori fără inimă, că urmărind numai interese personale și de căștig, și că sântem exploataorii poporului. Dar acela care are numai puține cunoștințe de sociologie, ar trebui să fie în stare să facă deosebire între marile curente și micile interese. Noi, conducătorii partidului național român, n'am cerut încă odată ceva pentru noi personal, ci numai pentru poporul român. Aceasta a trebuit s'o recunoască și contele Tisza, când a tratat cu noi la 1913.»

Iar președintele clubului național Dr. T. Mihali a grăit în fața aceluiași gazetar următoarele:

«În 10 Iulie 1910, în calitate de președinte al partidului naționalităților am citit un proiect de adresă al partidului nostru ca răspuns la discursul tronului. În această adresă am spus regelei, că puterile vii ale Ungariei au fost înăbușite de criza politică ce durează în țară de zeci de ani, și toate încercările făcute pentru restabilirea de stări normale, care să conducă țării mereu neturburată al vieții de stat, — au rămas fără rezultat. Atunci am dat expresie convingerii noastre, că actualele cadre ale constituției ungare nu ajung a împlini necesitățile de stat și cerințele vieții publice ungare, că a venit vremea de a se lărgi aceste cadre, și să li se dea un cuprins, care să corăspundă cu împrejurările politice, sociale și naționale schimbate.»

Atunci am accentuat necesitatea introducerii votului universal, egal, direct și secret. Consolidarea statului ungare nu poate fi zidită pe nedreptate sau pe vre-o supremație a unui popor asupra altor popoare ale țării, ci pe mulțumirea tuturor popoarelor de o potrivă. De aceea am cerut ca chestia naționalităților să fie rezolvată în armonie cu sistemul de stat modern întemeiat pe egala îndreptățire deplină.

Precum vedeți, n'am făcut nici odată tănu din pretenșiunile noastre. Am cerut să se creeze legi și instituțiuni, care să garanteze ființa națională a popoarelor cari trăesc în

